

”Se valtaa ajatukset, kun joutuu miettimään
sitä rahaa koko ajan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ruoan hinta huolettaa, ei raaskita ostaa vihanneksia, kuten kurkkua, juostaan tarjousten perässä, kuljetaan kauaskin halvempaa kauppaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tomaatit ja paprikat ovat jääneet hyllyyn.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Sähkönkulutusta pienennetty koko perheellä 40 prosenttia, mutta silti sähkölasku oli noin 50 prosenttia kovempi. Tämä tuntuu kohtuuttomalta, enkä ymmärrä mitä järkeä tässä on.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meillä kotona ei sähkökiuasta ole lämmitetty koko talvena. Isä sai jostain ilmaiseksi puukiukaan, pressua ja puuta ja rakensi pihalle puusaunan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meillä olisi varaa vähentää kulutusta.
Vaikka ei minkään pakon edessä olekaan,
niin on huomattu, kuinka helposti on saatu
sähkölaskua alaspäin ja kuinka saa
ruokalaskua pienennettyä, mitä voi
kasvattaa itse.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ruokakassin hinta kuukaudessa ei ole noussut, kun ei osta kaviaaria. Kauppaan ei kannata lähteä tyhjällä vatsalla. Puutelistan tekeminen on tärkeää, ettei tule heräteostoksia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nyt on hyvä opettaa tulevia sukupolvia siihen, että kaikkea ei saa. Raha ei kasva puussa ja lapset tietävät joissain perheissä sen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”20 vuoden aikana toimeentulo on tasaisesti heikentynyt, samalla kun matkakorvaukset vähenevät ja omavastuukatot nousevat. Eläkkeet ja tuet eivät nouse samaa tahtia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meitä huolestuttaa hintojen nousu ja inflaatio, mistä saadaan toimeentulo, kun on opinnot päällä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Palkkaanhan tulee tietysti näitä indeksikorotuksia, mutta ei ne kyllä riitä kompensoimaan läheskään kohonneita kustannuksia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Taloudellinen epävarmuus heijastuu sitten stressiin ja hyvinvointiin ja pahaan oloon.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuinka nuoret ajattelevat, että uskaltaako
ruveta perhettä perustamaan. Voittaako
rakkaus vai pelko siitä, kuinka tulee
toimeen, jos olisi lapsia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pystynkö sitten tulevaisuudessa ostamaan
asunnon ja lyhentämään lainaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

"Ihmiset ovat nyt tottuneet säästämään ja leikkaamaan ja tähän totutaan vielä enemmän. Mistä tulee talouskasvu, kun ihmiset tottuvat säästämään eivät osta enää mitään? Millä ihmiset saa sitten tuhlaamaan, kun on pitkään säästetty ja leikattu menoja?"

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Osa nykyisestä elinkustannuskriisistä on keskiluokan kriisiä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Aiemmin varmat asiat ovat muuttuneet epävarmoiksi nimenomaan keskiluokalle.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Köyhille pudotus ei ole yhtä iso”, eikä asiaan liity ”kasvojen menetystä”.

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Saunaa ei lämmitetä solidaarisuudesta yleisen tilanteen vuoksi, vaikka oma sähkösojimus olisi edullinen. Samaaan aikaan toiset käyvät kylmässä suihkussa ja säästävät sähköä koska on pakko.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Arkiset epävarmuudet on juuri siinä työelämässä. Miten pärjään töissä, onnistunko?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mulla tulee välillä täällä olo, että kaikki on niin cooleja ja fiksuja ja en ymmärrä mistään mitä ne puhuu ja hymyilen ja nyökkään vaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarma sellaisissa tilanteissa missä pitäisi olla tosi varma.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Se henkilökohtainen epävarmuus itsestään, osaako ja pystyykö kertomaan asioistaan niin kuin pitäisi ja osaisi huomioda muut.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kokonaisuuden hahmottaminen ja epävarmuus siitä, että pitäisi olla asiantuntija näissä muutoksissa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Oma rooli on hakusessa, eikä kokonaisuutta hallitse.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Huijari- syndrooma - olenko oikea ihminen tekemään sitä työtä mitä olen nyt tekemässä?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Loppuviimein kaikki on mennyt hyvin,
mutta on tuntunut hirveän epävarmalta
niissä hetkissä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kokeet, opinnot ja valmistuminen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Työelämään siirtyminen aiheuttaa
harmaita hiuksia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Entä jos ei pääse, minne haluaisi? Tai jos alalle, jonne haluaa, käy jotenkin kurjasti?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kantaako opinnot sinne, minne haluaa,
nähdäänkö näiden taitojen merkitys
työmarkkinoilla?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Onko mun asialle vielä tänään tarpeeksi
kysyntää yritysmaailmassa?
Muuttuuko maailma tarpeeksi nopeasti?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuuden sietäminen meni ihan uudelle tasolle itsellä. Kun se menee uniin ja arkeen tosi pitkälle ollaan aika syvissä vesissä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nuorena pohtii mitä kouluja käy ja niin edelleen, mutta nyt pohtii jaksako töissä eläkeikään asti.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuluttajien maksukyvyyn heikentyminen,
nousseet korot ja energian hinnan
vaihtelut.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Liian suuret YEL-maksut ja silti huono eläke- ja sosiaaliturva.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kokevat olevansa yhteiskunnan
marginaalissa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Talous on aina epävarmaa, kun rahoittajia on paljon. Rahaa tarjolla yleensä vuodeksi ja tieto saadaan usein vasta keväällä. Pitkän tähtäimen suunnitteleminen on vaikeaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Maailmanlaajuiset kriisit ovat lisänneet lyhytjännitteisyyttä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Työn merkitys on vain korostunut.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Järjestötyön merkityksellisyys ja aatteellisuus auttaa epävarmoina aikoina jaksamaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Niukkojen resurssien, liiallisen työmäärän ja lisääntyvän stressin pelätään vaikuttavan paitsi mahdollisuuksiin käytännössä tehdä oma työ hyvin, myös koko alan houkuttavuuteen tulevaisuudessa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Aina hoitoalalle ja nyt tuo epävarmuutta, kun kaikkialla puhutaan, että hoitoalalla on kaikki huonosti ja työ on niin raskasta ja silleen. Että uskaltaako sitä sitten sinne ollenkaan lähteä opiskelemaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Omaa jaksamista on joutunut
ajattelemaan kutsumusammattissa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Työtä ei saa tehdä rauhassa ja se aiheuttaa
mulle henkistä kuormaa, kun työskentelen
esihenkilönä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olen huolissani tilanteesta, tutkikaa mun muisti ja jos vaikka saisin jonkun pillerin mikä hidastaisi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun ei tiedä, kuka pitää itsestä huolen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Omat terveyshaasteet, työkyvyttömyys ja omaishoitajan rooli aiheuttavat suurta epävarmuutta, kun ei tiedä, miten tulevaisuudessa apua on tarjolla. Hoitopaikat ja palvelut ovat kiven alla. Sitä elää pelossa, että mitä tapahtuu ja milloin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nyt mä en olekaan enää vanhempieni lapsi, vaan mä oon se henkilö, jonka täytyy pitää huolta heistä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jokainen minuutti ylimääräistä odotusta lisää epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Häviätkö maailmasta, muistaako minua
kukaan?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Normaalit elämänkaareen liittyvät asiat aiheuttavat kaikille epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”On jo enemmän vammaiskierrettä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitä epävarmempia palvelut ovat ja esteettömyys ei ole kunnossa, niin sitä epävarmempaa elämä on.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Eläminen vamman tai sairauden kanssa luo epävarmuutta, kun ei voi koskaan tietää mitä tapahtuu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”On ollut poikkeuksellista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Autismikirjon ihmisillä muutokset ovat keskivertoa kuormittavampia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuuksien kautta rutiinit rikkoutuvat ja sitä kautta turva ja turvallisuuden tunne rikkoutuu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Riippuvainen siitä, millaiset eettiset arvot työntekijällä on, jos lapsi asuu kodin ulkopuolella. Luo turvattomuutta ja epävarmuutta, kun joutuu miettimään, millainen työntekijä sattuu lapsen kanssa työskentelemään.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vanhemmille aiheuttaa epävarmuutta, kun ei tiedä miten vammaista lasta tullaan kohtelemaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuka lapsesta huolehtii, kun ikää tulee ja vanhemmista aika jättää?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Muistan jo pienenä pohtineeni ottaako
kukaan minua töihin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos ajatellaan vammaisia lapsia ja nuoria, niin heillä on paljon paineita sen suhteen, miten päästään kouluun, töihin, yhteiskuntaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vammaisena kokee epävarmuutta jatkosta,
vaikka mulla on tosi hyvä cv ja olen tosi
hyvä mun työssä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Asettaako itsensä framille, ilmoittaako työhakemuksessa vammasta, laittaako deittiprofiilissa pyörätuolin kuvaan, pohtii kahteen kertaan miten tekee, vaikka sillä ei olisi vaikutusta, niin pohtii mitä reaktioita herättää muissa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten hyvin vähän jotkut keskeiset poliitikot tietävät vammaisten arjesta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihmiset, jotka tekevät päätöksiä, ovat tietämättömiä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”En mä näe muuta keinoa kuin tietoisuuden lisääminen, vammaisten pyrittävä vaikuttamaan, oltava esillä (...) jotta epävarmuustekijöitä ei olisi niin paljon.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tavallaan tämä on parhaassa tapauksessa positiivinen spiraali, silloin kun palvelut pelaa ja vammaiset pääsee mukaan ja osallisuus mahdollistuu, silloin olemme näkyvillä mukana ja meistä tulee luonnollinen osa ihmiskirjoa ja ne tarpeet huomataan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mä oon omien lasten kohdalla ja muiden ihan pienestä alkaen tajunnut, et ne kasvaa ihan eri maailmaan siinä, että niiden tulevaisuus on huomattavasti epävarmempi, kun heidän maailmassa on oikea uhkia et mitä ilmastolle ja maailmalle tapahtuu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nuorista tuntuu, että on liikaa kaikkea, on vaatimuksia koulussa, koronaa, sota, koko ajan uusia kriisejä ja maailmakin pitäisi pelastaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten nuoret jaksaa, kun on ollut jo pandemia, luontokatoa, ja nyt sota [ja kuinka] uutisointi ja kaikki ilmastonmuutos- ja globalisaatiokeskustelu vaikuttaa nuoriin ja nostaa pahoinvoinnin määrää.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Eläkeläisellä ei ole itsestään suurin huoli vaan lapsista ja lapsenlapsista, jotka joutuvat tämän kaiken läpi käymään, itse olen saanut elää hyvän elämän.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Oliko hyvä ratkaisu tuoda lapsia tähän rikkinäiseen maailmaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ei ole oikein tulevaisuudenuskkoa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Emmekö ole riittävästi sitä osanneet
viestiä?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Elämä kantaa -tyyppinen ajatus olisi hyvä viestiä varsinkin nuorille.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Peilaanko miten omassa elämässä asiat ovat menneet ja heillä pitäisi mennä samoin. Eivät elä samassa maailmassa kuin minä. He ovat menossa erilaiseen maailmaan. Ehkä heillä meneekin tosi hyvin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mietityttää lapset, jotka kasvavat nuoriksi.
Miten erilaiseen maailmaan he kasvavat.
Mitenhän heidän käy?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Osaavatko enää kirjoittaa ja lukea, mutta tarvitseeko osatakaan, kun on koneet?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Menkää yläasteelle ja kokeilkaa, montako katsekontaktia saatte. Kokeile moniko lapsi pystyy menemään kyykkyy. Moniko lapsi osaa ajaa pyörällä, moniko osaa hiihtää, moniko hyppää pituutta, moniko juoksee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meillä on huomattava ongelma, kuinka
addiktoituneita ihmiset ovat älylaitteisiin.
Se on musta kansallinen ongelma.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Koulumaailmassa yhdenvertaisuus ei toteudu isoissa kouluryhmissä ja erityistuen puutteessa ja miten eriarvoisuus siitä lähtee etenemään.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”On ihan tavallista, että käytetään ainakin jotain ja aina vaan nuoremmat oppilaat joutuu miettimään, että pitäiskö käyttää, että tekee, niin kuin muut odottaa. Ja isommat oppilaat ja aikuiset tarjoaa ja hakee niille kaikkee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Sitä kautta, että tavannut mahtavia
nuoria.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nuoret on niin paljon fiksumpia,
ajattelutapa on niin erilainen, kun kuulee,
kun nuoret puhuu ja ratkoo, voi että kun
osattais kuunnella niitä, kuinka paljon itse
oppii nuorista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Maailma muuttuu hiljalleen paremmaksi,
kun näin fiksuista lapsista tulee aikuisia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ei tarvitse vielä huolehtia kaikesta, mutta toisaalta mieltii kuitenkin, että pitäisikö huolehtia enemmän ja pystyä tekemään asioiden eteen enemmän.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ruvennu ajattelemaan, että nyt mä voin elää mun nuoren elämää, eikä mun tarte nyt koko ajan mieltää noita juttuja ja kantaa niistä huolta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos tämän hetken aikuiset eivät ota huomioon ilmastokysymyksiä, kuinka meidän nuorten tulevaisuudelle käy?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuutta tuo ihmisten väliset konfliktit. Etenkin jos kärjistetään tahallaan ja haetaan vastakkainasettelua, eikä ymmärretä ja taustoiteta asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihmiset puolueellistuvat,
vastakkainasettelu kasvaa, ja sitä myöten
kasvaa agressio niin netissä kun mediassa.
Aletaan käyttää sellaista kieltä, mitä ei 10
vuotta sitten käytössä ollut.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihmisten ja eri sosiaaliluokkien kova vastakkainasettelu on uutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuudet ja pelot voivat ruokkia ennakkoluuloja ja luoda otollisia tilanteita yksinkertaistaa monimutkaisia asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Monet sanoo, että eivät uskalla vaikka sosiaalisessa mediassa kertoa omia näkemyksiä, koska pelkää että tulee jotain hyökkäyksiä ja tulee konfliktitilanteita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuplautuminen tapahtuu, kun ne vaan jotka uskaltaa, eli ne jotka on kaikista fanaattisimpia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ne siinä välissä olevat ei välttämättä oikein uskalla osallistua.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten helposti ihmiset joukkoistuvat, ja miten lietsovat sodan tuomaa vihollisuutta toisiaan kohtaan, miten helposti me tuomitaan kaikki, kuitenkin joka kerta kun me puhutaan Ukrainan sodasta, me lietsotaan sitä, lisää bensaa liekkeihin, se tapahtuu niin helposti ettei me edes huomata sitä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tämä oli ennen turvallinen, mukava kaupunki. Nykyään valitetaan kaikesta ja viranhaltijat puhuvat eri kieltä kuin asukkaat.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Lehdissä tulee esille väkivaltaisuutta, liikkuminen kaupungilla on haastavaa vanhemmille ihmisille. Vaimollekin olen sanonut, ettei ala juttusille outojen ihmisten kanssa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Joudun kiertämään ja kotiinkin menemään varovasti, kun henkilö seuraa perässä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yhteiskunta on sirpaloitunut, sosiaalinen kontrolli on hajonnut, ihmiselle voidaan huudella mitä vaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Harrastuspiirissä on paljon transnuoria ja siellä kuulee, että pelottaa kävellä ja on väkivallan riski.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ei ole kysymys enää epävarmuudesta, vaan suoranaisesta turvattomuudesta. Tilanne on käsittämätön hyvinvointivaltiossa. Mitä kaikkea tässä oikein tapahtuu?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Poliisi ei voi tehdä asialle mitään.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Turvallisuuuden tunnetta ei ole, ja sitten ihmetellään, miksi ihmiset äänestävät äärioikeistoa. Kuka kannattelee minua? Jos kukaan ei kannattele, se luo edellytykset ääriliikkeiden nousulle.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Äärioikeiston nousu Suomessa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”On pelottavaa, että on taas natseja kadulla
ja siihen ei puututa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tulimme muistotilaisuudesta, ja skinheadit tulivat vastaan. He olivat palanneet takaisin katukuvaan. Se oli iso herätys – nuoria miehiä. Tässäkö me taas ollaan – pahoinvoinnin ja syrjäytymisen näkökulmasta?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Sisäinen turvallisuus on suurin haaste.
Miten kestämmme sisäisesti? Miten
hallitsemme maahanmuuttoa, joka on
väistämätöntä?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Maahanmuutosta on muista maista myös huonoja esimerkkejä, mikä tuo tietopohjaa meille, jotka lähdemme takamatkalta tähän muutokseen. Meillä on työkaluja kotouttamiseen. Huippuosaajien hamuajien pitäisi tunnustaa, että uuteen maahan juurtumiseen tarvitaan perhettä, ja varautua siihen, että mukana tulee kaksi sukupolvea sukua. Kaikki ulkomailla työskennelleet tietävät perheen merkityksen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Odottavat jännityksellä hallitusohjelmaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että resurssit tulee vähenemään, nykyään ollut paljon määrärahaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tilanteet vaihtelevat erittäin paljon.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nyt on taas ihan uusi tilanne, kun tulijat
menivät ihan eri paikkoihin ja töihin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ukrainalaiset ovat hyviä pakolaisia, venäläiset huonoja. Työperäinen maahanmuutto hyvää, humanitaarinen huonoa. Ihan kuin ne olisivat omissa bokseissaan. Jokainen tänne tullut pakolainen, hänellä on, ja sille on hyvä syy ja haluaa löytää oman paikkansa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pelko ja epävarmuus kutistavat ihmisiä ja omaa olemista ja tekemistä ja näkökulmia asioihin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuudet ja pelot voivat ruokkia ennakkoluuloja luoda otollisia tilanteita yksinkertaistaa monimutkaisia asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että pelkoa ja epävarmuutta aletaan tuntea kaikkia etnisiä vähemmistöjä kohtaan. Pelko ja epävarmuus lisäävät vihapuhetta ja helposti lisääntyvät myös vihateot.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ei ole selkeää visiota tai suuntaa mihin mennään. Hypoteettinen esimerkki: jonkun asian x rahoitus turvataan yhden vaalikauden ajaksi, sitten ei enää turvata, sitten ehkä taas turvataan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihan ne eturivin poliitikotkin puhuu ihan huuhaata ja itsensä kanssa on ristiriidat, puhuu yhteen suuntaan yhtä ja toiseen suuntaan toista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Rehellisyys on poliitikolle vain optio, ei lähtökohta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vanhat poliitikot eivät aja nuorten asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pelottaa, että nuorison tulevaisuuden tekijöinä on vanhat päättäjät, jotka ajavat vain omaa etuaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Päätäjien pätevyyttä ja tarkoituksperiä –
hoitavatko he ensisijaisesti omaa, puolueen
vai kansan asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Poliittisen elämän henkilöiden
ryöpytyksestä ja haukkumisesta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Huoli siitä, ettei sinne saada tolkun ihmisiä enää tekemään töitä meidän eteemme.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pitäisikö politiikassa olla enemmän dialogisuutta?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Me olemme epävarmassa tilanteessa, kun odottelemme hallitusohjelmaa ja hallitusta, niiden arvoja ja miten ne tuovat mukanaanansa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että nyt puhutaan taas rahasta ja tasapainottamisesta, harvoin yhteiskunnan eheydestä ja eriarvoistumisen pahentamisesta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuuden miljardin säästöt, pelottaa uusi hallitus, valtiovarainministeriö on pistänyt hirveet linjaukset, me kuihdutaan kaikki, ostovoima menee ja verotulot vähenee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nyt tällä hetkellä kun valtiovarainministeriön asiantuntijat laskevat kamreerimaisesti kalkyyllinsä ja esittelevät ne kauheat madonluvut paljonko tää säästää ja sitten puolueet sitä ruotii (...) jokainen viilaa miljardeja niin että paljonko montako sataa miljoonaa tästä ja montako sataa tuosta, semmoinen kilpajuoksu ja kilpahuuto (...) että eihän yhteiskuntaa voi tällä tavalla rakentaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Onko hyvinvointivaltiota enää olemassa,
onko se rapautunut.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mun isä sai sydänkohtauksen ja ambulanssilla kesti 15 minuuttia tulla, vei päivystykseen ja oli siellä kuusi tuntia, kunnes hänet lähetettiin kotiin, koska siellä oli liikaa potilaita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mä aina pääsin ennen terkkarille. Ja se aina laitto lähetteen eteenpäin, jos tartti. Nyt pitää aamulla soittaa, ja ne soittaa ehkä iltapäivällä takasin, ja joskus ei soita ollenkaan. Jos Maisaan laittaa sen oma-arvion niin ei ne lue niitä oma-arvioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Palveluiden saatavuudesta kokemusta meidän kyliltä. Pankit ei toimi, mutta entäs kun Kela ei toimi, nyt jännitetään hyvinvointialueella terveydenhuoltoa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Onko Suomi enää hyvinvointivaltio meille
kaikille?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Terveydenhuollon ja vanhuspalvelujen taso ja eriarvoisuus riippuu siitä, missä asuu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jossain kaukana voi avun saaminen kestää
kauan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Monessa paikassa sairaalaan on todella
pitkä matka.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jossain määrin oma valinta, jos haluat että moni palvelu on lähellä, niin ei ole muuta vaihtoehtoa kuin asua kaupungissa tai isossa kunnassa. Mutta esimerkiksi perusterveydenhoito, ei niissä pitäisi joutua valitsemaan, vaikka asuisi jossain ryteikössä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olet vaatimassa lapsellesi liikaa, vaikka palvelut olisivat lakisääteisiä. Viranhaltijan tulisi tietää palveluista ja auttaa vanhempia, mutta vanhemmilla on kokemus, että avun saaminen on haasteellista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ei hae enää palveluja, koska ne on työläitä hakea ja tulee pettymys, kun niitä ei hakemisesta huolimatta saa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Startup-yritys konkurssiin koronan alkaessa. Olin tilanteessa, jossa piti miettiä, että pystynkö pitämään kotitaloni vai joudunko myymään sen (...) vaikka meillä on tää upea hyvinvointiyhteiskunta, niin yrittäjää se ei vielä koske.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun itsellä on tilanne jos sairastuu, saako
itse apua, jos sitä tarvitsee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten sotealue toimii jatkossa, riittääkö resurssit ja onko tulossa muutoksia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Hyvinvointialueemuutos luo
epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ettei jää lasten ja asukkaiden asiat
hoitamatta, kun nyt on niin moni asia
sekaisin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Osa hyvinvointialueista on vielä ihan lähtökuopissa ja palkkaharmonisointi on todella iso asia ja vaikea ja vie rahaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Juuri kun luulet, että tiedät kehen yhteys,
niin onkin eri organisaatio ja taas pomot
vaihtuneet.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Opettajista mun mielestä joku 70 prosenttia on jossain uupumuksen rajamailla (...), terveydenhuollon ammattilaiset on ihan niin tippumassa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yritysmaailman puolelta, jossa sitten on näitä tällaisia kaikenlaisia johtamisen oppeja, jossa puhutaan laadusta ja tehokkuudesta ja niin edelleen, ja se on sitten yritetty sulloa julkisen sektorin toimintaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Siellä on vaan ollut tällainen kylmä kalkyyli taustalla, jossa on resursseja eli rahaa vähennetty ja sanottu, että tulkaa noilla toimeen ja pistäkää vähän vipinää töihin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ennen hoitaja sai keskittyä hoitajan työhön, kohtaamaan ja hoitamaan. Nyt kun kaikki paperityö, kirjaaminen ja tietokonehommat vie niin paljon aikaa, ettei ehdi kunnolla tehdä sitä oikeaa hoitotyötä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten niille työntekijöille saataisiin
semmoiset olot, että ne jaksaisi siellä olla?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Uskotaan että hallinnolliset muutokset ovat suurimmat, muutoin samanlailla pääsee ihmiset hoitoon ja nykyisistä palveluista pidetään kiinni.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miksi vallalla on sellainen käsitys tai miksi siitä puhutaan kaikkein suurimmalla äänellä, että miten huonossa jamassa terveydenhoito on, ja kuitenkin kun on suuri joukko ihmisiä täällä Helsingissä ainakin omalla ihan julkisen puolen terveystasemalla, jossa kaikki on tyytyväisiä. Siellä on tyytyväiset työntekijät, ja sitten siellä kun käy aina kiittää heitä, että miten hirmu hyvin te hoidatte meidän asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Onnistumisista ehkä puhutaan paljon
pienemmällä äänellä kuin
epäonnistumisista ja se ehkä ruokkii sitten
sellaista negatiivista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Valtion tehtävä on mielestäni turvata hyvinvointi kansalaisilleen, niin mikä voisi olla tärkeämpää? Siitä ei puhuta riittävästi, mitä hyvinvointi on, ja mitä sen yhteinen rakentaminen tarkoittaa. Ei riitä, että sille laitetaan hintalappu ja sanotaan, että nyt leikataan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että kuka uskaltaa kertoa, että romuttaa
tai kuka leikkaa eniten sieltä ja täältä ja
tuolta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Saako ihmiset hoivaa, omatkin sukulaiset jotka asuu kaukana. Mitä se edellyttää itseltä, pitääkö muuttaa hoitamaan isejä ja äitejä?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuinka nopeasti kaikki muuttuu, kuinka nopea minun tulee olla, kuinka monta asiaa minun tulee omaksua?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tekninen kehitys on huimaa. Miten itsekin
pysyä mukana?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tuliko digitalisaatio sietämättömällä
vauhdilla?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten innovaatiot tulevat arkeen ja
työhön”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olemme nyt luovien alojen ja symbolityön
teollisen kumouksen äärellä, murros
vaikuttaa moniin aloihin, kuten
markkinointiviestintään, media-aloihin,
opettamiseen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Viekö tekoäly työt?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Missä määrin se [tekoäly] alkaa vaikuttaa sosiaaliseen vuorovaikutukseen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Voiko se [tekoäly] tulla pian viisaammaksi
kuin ihminen?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Digipudokkaista kaikissa ikäryhmissä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Keskustella siitä, että digikin on arvovalinta: kuinka paljon haluaa ja kuka haluaa digitalisoida kaikki?
Tietyt ryhmät ovat päättäneet, mihin olemme menossa. Monet ryhmät eivät ole saaneet sanoa mielipidettään, mutta digiä pidetään yhteisenä konsensusmielipiteenä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Palveluntuottajat on päästetty liian vähällä. Pankit ovat klassinen esimerkki. Pankit siirtyivät verkkoon, mutta eivät huolehtineet, että asiakkaat pysyvät muutoksessa mukana.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ikäihmisten pärjäämisestä digimaailmassa ei tarvitse olla niin huolissaan. Enemmän huolissaan tuleekin nykyään ehkä olla lapsista ja nuorista ja heidän pärjäämisestään reaali maailmassa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Se tuo epävarmuutta, epävarmuuden tuntua, semmoista pohjavirettä arkeen, kun tietää, että meillä on valtava naapurivaltio, joka toimii vähän sekopäisesti, niin jotenkin sellainen epävarmuus siitä, että miten tää tilanne voi vielä eskaloitua, ja miten se tulee koskettamaan mahdollisesti omaa elämää.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mäkin ajattelin ihan järjellä aluksi, että kun Venäjä hyökkäsi, että ei se tänne Suomeen hyökkää. Ei Suomella ole hätää. Mutta sitten joku toinen ääni sanoi, että kun ei oikein tiedä, että miten järjetön se Putin oikein on ja se on itsevaltiainen, että mitä voi oikeastaan ennustaa sen ihmisen käyttäytymisestä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pelko ja uskomaton tunne, miten on mahdollista, että ihmiset voivat olla niin pahoja. Ja miten tämä kaikki päättyy.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olen kasvanut siinä ilmapiirissä, jossa sota on lähellä. Vieläkin voin nähdä painajaisia siitä, kuinka hyökätään aidan läpi, mulla on koko ajan sellainen tunne, että me voidaan joutua sotaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olen 50-luvun alussa syntynyt ja muistan hyvin Kuuban kriisin ja sen, miten vanhemmat odottivat jännittyneenä, syntykö sota ja se oli päivittäin puheena perheessä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”[media] leikkii meidän tunteilla. Tekevät dramaattisia lööppejä, jotka aiheuttavat aiheetonta pelkoa. Sodan syttyessä olo oli turvaton.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ja me kaikki räpiköidään sen kanssa. Itsellä on suojautumiskeino, että blokkaa kaiken ulos.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vaanan niihin asioihin joihin mä voin itse vaikuttaa. Mä en halua lukea ilmastonmuutoksesta, mä jätän Ukrainan pahimmat uutiset, mun elämä on aika kevyt.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Joka päivä, kun luemme uutisia ja jos luemme että jotain hyvää tapahtuu, meidän armeija menee eteenpäin niin siitä tulemme iloiseksi. Jos tapahtuu jotain pahaa (...), niin se tekee todella surulliseksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Sodan keskellä eläessä rakettien ja lentokoneiden äänet muuttuivat tavallisiksi asioiksi, aivot tottuivat siihen ja väsyvät, ei ollut toivoa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Hävittäjien harjoitukset aiheuttivat pelkoa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Lu mien tippuminen katolta oli aiheuttanut pelkotilan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

"Että mitä täällä tapahtuu, osuiko joku taloon."

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten tää tilanne voi vielä eskaloitua ja miten se tulee koskettamaan mahdollisesti omaa elämää?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Päällimmäinen toive on, että sota loppuisi
Ukrainassa”.

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tasapainottelevat oman turvallisuuden ja Ukrainan tukemisen välillä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mikäli aletaan kohdistaa rajalle toimia,
että pääsy vaikeutuu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Armeijaan menoon on muuttunut.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ennen sotaan armeija oli vain joku juttu,
joka piti käydä, mutta nykyään ei pidä
itsenäistä Suomea itsestään selvyytenä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Joudun omassa työssäni jatkuvasti enemmän ja enemmän perustelemaan demokratian perusasioita. Tuntuu, että populistiset ja tieteen vastaiset mielipiteet kasvavat ja kovenevat.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että länsimainen ajattelu, demokraattinen elämä, mureneeko se pikkuhiljaa pois?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Maailman väestöstä yhä pienempi osa
asuu maissa, joissa on vapaa
kansalaisyhteiskunta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Rikkovan Euroopan, Naton ja lännen kehityskulkuja. Suurempaa ja pienempää irrottautumista lännestä on käynnissä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Suomessa demokratia on vahvaa ja siihen uskotaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Me ollaan fiksuja ja päättäväisiä. Meidän täytyy toki muuttua, että oltaisiin kestävämpi yhteiskunta. Vaikka tulisi isojakin ongelma niin uskon, että pystymme siihen, kun vaan pidetään kaikki mukana.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Voimme kehittää tätä yhteiskuntaa eteenpäin. Isojakin ongelmia ei tarvitse katsoa vain sivusta ja päivitellä vaan voimme yhdessä tehdä asioille jotain ja se luo toivoa ja helpottaa epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuivuudet ja kuumuus ovat olleet kaukaisia mutta lähenevät meitä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Elinympäristöt murenevat entistä nopeammin kuin mihin olemme tottuneet.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pölyttäjistä pitää olla huolissaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Täällä voi vielä turvallisesti kauhistella muualla tapahtuvaa murenemistä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun vesi loppuu, niin tulee uusia
globaaleja muuttoliikkeitä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mutta jos tänne alkaakin tulla kymmeniä miljoonia pakolaisia, kun heillä ei sitä vettä ole, niin mitä se sitten tarkoittaa Suomen kannalta?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ilmastonmuutos ja luontokato jäävät helposti pimentoon, kun jäämme puhumaan näistä muista kriiseistä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ilmastonmuutos ja siihen liittyvä toiminta tuntuu laimenevan poliittisessa keskustelussa koronan ja sodan takia. Sietävätkö ihmiset jo liian hyvin epävarmuutta ja sitä kautta eivät tartu toimeen ilmaston suhteen?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kääntää tärkeitä ilmastokysymyksiä
huoltovarmuusnäkökulmiksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitä pölyttäjien väheneminen tarkoittaa Kainuun pelloilla? Pitäisikö osallisuuttakin kääntää talouden kielelle?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pitääkö minun muuttaa omaa elämääni?
Voinko matkustaa ulkomaille, onko jatkossa
turismia, miten lämmitän kotiani, voinko pitää
edelleen kesämökkini, minkälaisen auton
hankin, mikä on sallittua, mikä paheksuttua?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos tuntuu, että oma elämäntapa on uhattuna tai ne lainalaisuudet minkä mukaan elää, niin varmaan tuo epävarmuutta kyllä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitkä toimialat kuihtuvat kokonaan? Mitä uusia mahdollisuuksia on yrittämisen näkökulmasta?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitä pitäisi tehdä? Mikä on oikein?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jatkuva huono omatunto; ei ehdi selvittää asioita, ei ymmärrä, tiedot vanhenee, juuri kun opin uuden toimintamallin, niin kuulen, että se on väärä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Pysty ymmärtämään, on vaikea miettiä
tulevaisuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Toiveikkouden ja skeptisyyden välillä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ratkaisemiseksi ei tehdä tarpeeksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuinka kauan saamme ja voimme elää tällaista arkea, miksi olemme niin pitkään eläneet kognitiivisen dissonanssin vallassa suhteessa hallussamme kuitenkin olevaan tietoon ja miksi sen jatkaminen vaikuttaa joillekin olevan poliittinen valinta, kuinka paljon omassa elämässä tulisi, pitäisi ja voisi muuttaa ja miten?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten jaksaa ylläpitää toiveikkuutta
tämmöisessä tilanteessa, kun on tämmöisiä
isoja, isoja asioita tässä taustalla koko
ajan?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuudessa on eletty aina ja selvitty
enemmän tai vähemmän tulevaisuuteen
uskoen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Milloin sitten on ollut varmuuden aika?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuutta on aina, kaikkialla ja jokaisella. Voit vaikuttaa vain siihen, miten itse siihen suhtaudut ja miten toimit.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuus ei ole uutta, mutta globaali, yhteiskunnallinen epävarmuus on nyt näkyvämpää ja koskettaa jokaista, koska se on niin näkyvää ja kokonaisvaltaista, ja ulottuu meidän arkeemme.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Valtaväestö sai kokemuksen siitä, miltä
tuntuu elää epävarmuudessa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuus on pysyvää, mutta sen vastaanottokyky, sietäminen ja hyväksyminen vaihtelee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Hallitsemaan epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun tehdään kaikki tiedon mukaan oikein,
että on kontrollissa eikä tapahdu mitään
pahaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ottaneet tämän kriisin raskaasti.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Elämän hauraus on siinä, lapsi syntyy terveenä, yhtäkkiä sitten onkin sairaana, vaikka kuinka teet hyviä valintoja.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Erityislapsen vanhempana koko elämä on epävarmuutta, kysymys on oikeasti elämästä ja kuolemasta päivittäin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Resilienssi on kasvanut, kun on pitkään elänyt erityislapsen vanhempana. Sietää epävarmuutta paremmin kuin aiemmin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Elänyt useita vuosia paljon
kompleksisemmassa maailmassa kuin
Suomi. Siksi kestin pandemian Suomessa
paremmin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Missä oman epävarmuuden sietoraja kulkee, se riippuu ympäristöstä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ei voi verrata, se on sidottu kontekstiin
missä ollaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Me suomalaisina katsomme tätä epävarmuutta varmasti aivan eri tasolta kuin nämä ukrainalaiset äidit, joiden puoliset jääneet sotimaan, millaista heidän epävarmuutensa on.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Lapsena näki ojan ja mietti, pääseekö siitä yli, vaiko ei, tai voiko jäällä kävellä. Kaikessa tässä oli jotain houkuttelevaa. Jos kaikki olisi varmaa esimerkiksi leikissä tai peleissä, olisi lopputulos todella tylsää.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Parhaat tarinat jäävät vähän auki, ne eivät ole mustavalkoisia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun kaikki on vasta tulossa, on ilmassa paljon mahdollisuuksia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos kaikki on varmaa, ei voi löytyä mahdollisuuksien ja avoimuuksien kulmaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos kaikki olisi varmaa ei olisi toivoa, ei olisi mahdollisuutta vaikuttaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Synonyymi muutokselle.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitä epävarmempaa, sitä suuremmat mahdollisuudet muutokseen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Houkutus ja halu - toisaalta myös pelko
siitä, nolaako itsensä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihmismieli pystyy epävarmuuden ja kriisin
kautta kehittymään.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vaatii rohkeutta, mutta voi myös palkita todella paljon.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun käy läpi hankalia paikkoja, niin tulee sitä omaa luottamusta ja sopeutumiskykyä. Että tiedän pystyväni selviytymään.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kyky löytää voimavarat ja mennä eteenpäin uutta tulevaisuutta kohti.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kaikesta pääsee yli, ja myöhemmin selviytymistä voi tarkastella lempeästi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kaikki on epävarmaa, mutta juuri se saa tuntemaan olon levolliseksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mistä tiedämme, mitä tapahtuu puolen vuoden päästä? Entä jos kaikki kääntyy paremmaksi?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Toiselle pienetkin epävarmuudet aiheuttavat suurta tuskaa, mutta toinen porskuttaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Toiset ovat ahdistuneita ja toiset näkevät mahdollisuuksia ja ovat valmiimpia tarttumaan. Riippuu varmaan myös lähtökohdista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun pohja kunnossa elämässä, kestät paremmin epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun oma asema on hyvä, voi katsoa epävarmuutta mahdollisuuksien läpi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Hyvä asema suojaa epävarmuuden
negatiivisilta vaikutuksilta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Osalle se sopii ja he osaavat sitä myös jopa hyödyntää.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Osa taas kärsii siitä, jopa aiempaa enemmän.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Sosiaaliset ongelmat kasaantuvat samoille henkilöille ja terveydenhuollon haasteet koostuvat samoille.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ne, joilla ei ole verkostoa, on heikommassa, syntyy kerrostumisia paljon.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitä syvemmin on syrjäytynyt, sitä enemmän on steppejä otettavaksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vammaisten ja toimintarajoitteisten
kohdalla haasteet ja epävarmuustekijät
kasautuvat.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kuka tahansa voi kohdata työttömyyttä ynnä muuta, mutta vammaisen kohdalla sillä voi olla vaikutusta siihen, että miten pystyy maksamaan lääkkeitä tai omavastuita, jotta saa tarvittavaa hoitoa ja kuntoutusta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että vammaisten kohdalla on niin, että vammaisilla on jo kasautunut ja ihmiset elää pienemmällä liekillä, sillä ajattelet, että tulee inhottavia asioita lisää, joita joudut ratkomaan (...), ja siihen tavalliseen elämään liittyy jo niin paljon säätämistä, ettei halua lisää ongelmia (...) kun se epävarmuus on jo kasautunut”.

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos niitä pieniä epävarmuuksia on paljon,
niin se voi aiheuttaa sen, että kamelin selkä
katkeaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tässä tulee esille myös vähemmistön vähemmistöt, jos olet vaikka maahanmuuttaja ja sitten vielä vamma ryhmään kuuluva ja sitten vielä seksuaalivähemmistöön kuuluva, niin kuormittaa enemmän, jos joudut kohtaamaan aina enemmän syrjintää, ja voi tuottaa aika monenlaista epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Maanjäritykset saivat ihmiset pelkäämään, että maa kirjaimellisesti vajoaa jalkojen alta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Suomessa kuitenkin yhteiskunta toimii paremmin kuin monessa muussa maassa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Elämä on kaiken keskellä loppujen lopuksi hyvin. Aamulla voit lähteä ulos turvallisesti.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun ajattelee isossa kuvassa maailmaa ja
sotaa, meillä on asiat täällä kuitenkin
hyvin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yhteiskunta pysyy kasassa, vaikka kriisit
ovat ympärillä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mikä on sen ukrainalaisen henkilön epävarmuustilanne sodan keskellä - äitinä, isovanhempana, lapsena, isänä? Mikä on Suomessa työttömän epävarmuustilanne, joka johtuu kriiseistä, hinnannousuista, lainan korkojen noususta? Mikä on minun epävarmuustilanteeni? Se asettuu asteikolle, ehkei se ole niin suuri epävarmuus. Mulla on asiat hyvin, jos murheeni on näin pieni.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yhteisön kannalta ei mene niin hyvin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jopa potea huonoa omaatuntoa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten elää sen kanssa ja toivottavasti
muuttaa rakenteita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yhdessä oleminen vähentää epävarmuuden tunnetta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihmiset ovat toisilleen voimavara.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ainakin yksi kaveri, jonka kanssa jakaa
ahdistuksensa, on tosi tärkeää.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Jos jää pirttiin, tilanne pahenee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Usein huomaa sen, että jotain pähkäilee, että voi vitsi tääkin asia, nyt menee tää homma ihan plörinäksi ja miten tää ja tuo ja tää, niin sitten kun vaan avaa suunsa ja juttelee jostain niistä asioista, niin huomaa yhtäkkiä, että ne jotenkin asettuu semmoisiin järkevämpiin mittakaavoihin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ois tärkeetä että kaikilla ihmisillä ois sellainen ympäristö, jossa saat vähennettyä sun epävarmuuksia eikä semmonen, joka lisää niitä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yhteisöllisyys, ystävät, arjen pienet
ystävälliset teot muille.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vanhukset kaipaavat seuraa ja keskustelijat tuntevat toivoa ja onnellisuutta kyetessään auttaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Saan voimaa perheestä - lapsista,
lapsenlapsista, lastenlastenlapsista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olen kokenut sosiaalisen median hyödyllisenä, jos ajattelee omaa elämää lapsuudessa ilman nettiä, en tuntenut ketään vammaisia lapsia ja suuri pelko tulevaisuudesta. Nyt käytän paljon Instagramia ja siellä on esillä paljon inspiroivia ihmisiä ja vahva vertaistuki.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meillä on vastuu olla hereillä ja rakentaa verkkoja ympärillemme, ei vain oman perheen ympärille.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meidän kaikkien pitäisi enemmän
huolehtia toisistamme.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Puhua yhdessä siitä, miten ollaan
turvaverkko.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miksi ei panosteta enempää esimerkiksi yhteisöruokailuihin? Ne ovat aina täynnä, tila loppuu kesken (...) Yhteisöruokailu on konkreettista ja merkityksellistä toimintaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Meidän kulmilla naapuriapu kyllä toimii (...), esimerkiksi hoidetaan kissaa tai koiraa, autetaan huonekalujen siirtämisessä, siivouksessa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Voi oikeasti tuntea ihmisiä ja kokea
vertaisuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihminen kestää lähes mitä tahansa, kun sitä ei tarvitse kestää yksin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ihmisten tunteet huomioon ja olla kartalla siitä, mitä ajatuksia tämä ihmisissä herättää, ja sitten ollaan tietoisia siitä, että mitä ne tunteet on ja voidaan sitten tarttua niihin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Minun epävarmuuden sietokykyäni kantaa kollegoiden vahva tuki ja se, miten on otettu vastaan, kun laittaa kysymyksen, niin aina joku vastaa tai antaa asiantuntevan kommentin. Vaikka en itse tiedä, niin joku tietää. Nimenomaan meistä joku tietää, on sellainen identiteetti 'me', että me täällä teemme näin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Itsellä oli tosi hyvä tuuri, että hoitaja oli sama koko hoidon ajan...juteltiin koko hoitoaika. Oli rento olo. Perjantaista tuli mun lemppariaika viikosta. Sitä oikein odotti aina, että pääsee näkemään hoitajaa ja pystyi osaavan henkilökunnan kanssa käymään asioita läpi, vaikkakin hoito oli käynnissä. Hyvä että pääsi juttelemaan niitä mitä ei kotona puhu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Leivoin sämpylöitä, kun en pystynyt nukkumaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ompelubuumi on tuonut lohtua ja välitunteja huolista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Musiikin kuuntelu on terapiaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun pesen itseni, pesen sydämeni ja se auttaa minua hallitsemaan epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Asioiden organisointi on keino hallita epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Luo luottamusta ja turvallisuutta. Tähän aikaan viikosta teen näin, aamupuuro syödään näin. Se on arkinen keino: tuotan ja ylläpidän rutiineja.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Arkinuukailu tuo epävarmuuden ajassa
tuntumaa kestävämmistä valinnoista,
voimaa ja varautumista”.

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vaikka sähköt menee, osaan sytyttää tulet
ja leipoa leivän.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ollaan varauduttu kotona niin, että vaikka kaikki menisi pariksi viikoksi kiinni, niin pärjää ruuan kanssa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Täällä on hyvät perusedellytykset, kun voi kalastaa ja metsästää.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Lämpöä ja vettä saa maalla aina, kun on
tulisija ja oma kaivo.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mitä enemmän on taitoja ja tietää mitä
tehdä, sitä vähemmän pelkää
epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Varautuminen, suunnitelmallisuus ja konkreettisten toimintaohjeiden laatiminen on myös luonut turvaa ja uskoa selviytymiseen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Opittu paljon kriisitilanteissa
toimimisesta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tulevaisuutta ei voi varmuudella ennustaa,
epävarmuutta voi sietää luomalla
ennakoivat rakenteet ja prosessit.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Valmiusharjoitus, jossa joutuu käymään tosi epämukavia tilanteita läpi, mutta täytyy vaan sietää epävarmuutta ja harjoitella. Mitä valmiimpia olemme epävarmuudessa elämiseen, sitä varmempia ollaan varautumaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”On alkanut varautumaan tulevaan laittamalla itsensä kuntoon ja miettimällä, miten voisi muuten varautua.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun on epävarma jostain asiasta, niin se
tieto helpottaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Uteliaisuus erilaisia ilmiöitä kohtaan on ollut semmoinen kantava voima.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Älyllisesti haltuun.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kirjallisuuteen ja asiantuntijanäkemyksiin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Uutta luovat tiedeutiset luovat toivoa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tarvitaan kriittistä ajattelua,
lähdekritiikkiä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Historiasta on hyvä huomata, että huono
aika menee joskus ohi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kokemustaan voi aina testata
suhteellisuudentajulla eli onko tämä
laajemmassa perspektiivissä, jopa
historiallisessa perspektiivissä,
merkittävää?”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tuntuu, että nää on poikkeuksellisen hurjia
nää ajat, niin on niitä ollut hurjempiakin
aikoja.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

"[harjoittavat tunteita ja
epävarmuuden sietämiseksi, resilienssin
kasvattamiseksi ja yhteisöllisen ja omien
sosiaalisten tarpeiden tunnistamiseksi.]"

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mun hermosto kuormittuu tosi nopeasti ja mä menen vähän semmoiseen tärinätilaan, kun tulee stressaavia asioita, ja sitten kaikenlainen jooga ja rentoutumisharjoitukset on semmoista, mitä mä yritän enemmissä määrin integroida arkipäivän osaksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Olen itse harjoitellut paljon omien ajatusten kanssa työskentelyä. Pyrin tuomaan niitä tähän hetkeen, kun mieli lähtee laukalle (...) Se rauhoittaa. Koska harvoin tässä tilanteessa on hätä. Mieli vaan saa sen vaikuttamaan siltä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Arjen hyvinvointitaidot on semmoinen asia
mistä toivoisi, että puhuttaisiin
enemmänkin tässä yhteiskunnassa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Arjen hyvinvointia saa kasvatettua, niin se auttaa sitten mun mielestä resilienssiin, että kestää niitä isompia tuulia.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Että sitten myös osaa heittää vähän
lekkeriksi ja että vaikeistakin asioista voi
puhua ja niistä voi myös heittää vitsiä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Huumori pelastaa monesta tilanteesta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Uutisia voi lukea koko ajan päivät pitkät ja uutisten kieli on niin rajua ja ehdotonta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun tv:n avaa, tulee ikäviä asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Seurattua enemmän sota uutisia. Aina kun näkee huonoja uutisia, niin täytyy katsoa uudelleen, että eikö ole mitään hyviä uutisia, pikkuhiljaa huonoihin uutisiin turtuu.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tehnyt sen valinnan, etten seuraa vaan suojelen itseäni. Uutiset ruokkivat epävarmuutta ja epätoivoa. Ei voi kokonaan sulkea itseään maailman menolta, mutta voi valita, minkä verran seuraa asioita.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Viisi vuotta sitten päätin, että lopetan kaiken somettamisen. Poistuin Instagramista, poistuin Facebookista, poistuin kaikesta (...) Vuosi sitten päätin luopua puhelimesta, joten minulla ei ole ollut puhelinta vuoteen (...) Itseasiassa tunnen nyt itseni paljon enemmän osa yhteiskuntaa. Aluksi oli tosi vaikeaa olla ilman puhelinta, mutta lopulta siihen tottuu ja se todella toimii.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun on se oma arvomaailma ja kompassi on hirveän selkeä, niin tietää että mitä itse haluaa, että mitä kohti on matkalla.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Eettinen ja moraalinen tapa suhtautua asioihin. Kun toimit eettisen tai moraalisen koodeksin mukaan, se helpottaa.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vapaaehtoistyössä koen, että autan monia nuoria. Olen turvallinen aikuinen, kuulevat korvat ja näkevät silmät. Kun on omaa kokemusta mielenterveysasioissa, niin pystyy keskustelemaan nuorten kanssa ja toivottavasti he saa siitä apua ja tukea. Kun on itsekin saanut aiemmin apua ja tukea niin haluaa myös antaa sitä eteenpäin toisille.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun näkee, että on pienikin askel otettu eteenpäin, puhumattakaan suurista.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Tuntee itsensä tarpeelliseksi.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mun usko ihmisiin on kasvanut niin paljon.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Usko jumalaan ja kohtaloon auttaa mua.
On jotain suurempaa ja se elämä kantaa.
Vaikka näyttää haastavalta, niin yritän
mieltä, että taustalla on joku korkeampi
voima ja jotain tästä tulee.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Teknis- matemaattistaloudellinen maailma
ei yksin riitä, jonkinlainen henkisyys
tarvitaan.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Minunkin puolestani rukoillaan, arvostan
sitä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Kun on kristitty, niin voi luottaa siihen ja se on elämän perusta. Epävarmuus tuntuisi paljon epävarmemmalta, jos ei olisi luottoa siihen, että kaikki käy lopulta hyvin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Luottamus siihen, että huomisen kantaa ja
resurssit riittävät.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Mutta samaan aikaan siinä oli jotain
perustavanlaatuisesti yhteistä, oltiin uuden
edellä yhdessä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Luotettava siihen, että kaikki menee hyvin.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yrityksissä otetaan asiat vakavasti.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vihreä siirtymä nähdään oikeasti tämmöisenä tulevaisuuden uutena bisnesmallina, jossa on valtavat mahdollisuudet.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Vety-, maalämpö- ja muu energiamurros.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Toivosta toimijuuteen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Epävarmuuden keskellä toimijuus ja asioihin tarttuminen ovat tärkeimpiä asioita. Esimerkiksi Ukrainan kriisiin pystyi konkreettisesti tarttumaan tekemällä vapaaehtoistyötä.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Nuorille mahdolliseksi tehdä asioita paremman maailman hyväksi? Nuoret ovat kyllästyneet resilienssiin, sanovat, että on jo kuultu se viesti, nuoret tarvitsevat apua tekemiseen.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Miten painopiste pitäisi pystyä sitomaan toimintaan ja vahvistaa erityyppisten ja asteisten ongelmien ratkaisukykyä. Jos ihminen voimaantuu, hän alkaa nähdä myös ratkaisuja.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Yhteisesti jaettu ihmisuus vahvistaa oloa
[ja] kanssaihmisten läheisyys tuo toivoa ja
lieventää epävarmuutta.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)

”Ehkä siksi kansalliset dialogit ovat niin tärkeitä, että ymmärretään yhdessä kompleksisia asioita tai annetaan tilaa niille.”

(Elämä epävarmuudessa -dialogi)